

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ВИКЛАДАЧІВ,
АСПІРАНТІВ, СПІВРОБІТНИКІВ ТА СТУДЕНТІВ

(Суми, 23-24 квітня 2015 року)

Висновки дослідження. Підтверджено тезу про те, що населення поки що морально не готове визнати жінок політиків рівними з чоловіками. Цей стереотип з порівняннями тяжіє над жінками-політиками та налаштовує електорат проти них. Показано, що негативну тенденцію підтримують і самі жінки: існуючі в Україні об'єднання жінок борються за свої права тільки в соціальному плані і не висувають своїх представників в політику, як це роблять за кордоном. На даний момент президентські та парламентські вибори 2014 року та загальноукраїнські рейтинги показали, що лідер останніх років Ю. Тимошенко остаточно склала свої позиції, а тому «вакантна посада» єдиної жінки-лідера в українському соціумі, як Н.Вітренко у 1995-2004 рр. чи тієї ж Ю. Тимошенко у 2005-2014 рр. є незаповненою. Існує значна кількість молодих (35-45 років) жінок, що потрапили у ВРУ 8-го скликання, які мають можливість зайняти цю посаду, але для цього необхідно поступово і наполегливо йти до своєї мети.

1. Партійне лідерство як об'єкт наукового дослідження. М.В. Морарь. Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. 103/2011.
2. Погляд на вибори 2012 року. Роль жінок в політиці та уряді. Дослідження компанією Lake Research Partners. [Електронний ресурс]: Режим доступу - <http://www.lakeresearch.com/>
3. Телетов А.С. Левые в спектре украинской политики // Панорама. - №42 (462), 17-24 октября, 2007.

СЕКЦІЯ 5 ФІЛОСОФІЯ ДОБИ ГЛОБАЛІЗМУ ТА ПОСТМОДЕРНІЗМУ

ІЄРАРХІЯ ЦІННОСТЕЙ У ВИБОРІ ЖИТТЄВИХ ОРІЄНТИРІВ

Терновський С. А., студ. гр. КМ-21

Завданнями дослідження є з'ясувати сутність поняття “ієрархія цінностей”, виявити види цінностей та моделі їх ієрархій, визначити, що таке “вищі” цінності та критерії їх висоти, з'ясувати, як впливає сформована ієрархія цінностей на людину та суспільство.

Ієрархія цінностей – це порядок пріоритетності цінностей у межах окремо взятої системи цінностей. Встановлюючи пріоритети, враховують, що цінності розрізняють за змістом (добро, краса, істина та інші), за позитивною чи негативною спрямованістю (добро – зло). Крім того розрізняють практичні та духовні цінності.

Існують різні моделі ієрархії цінностей, але найбільшої популярності набули такі три моделі: лінійна, пірамідальна, ромбічна. У лінійних моделях цінності співвідносяться з їх джерелом. Пірамідальна ієрархія позначає можливість зміни її вершини, сходинок чи частин. Ромбічна модель фактично складається з двох пірамідальних моделей, але при цьому одна з цих моделей характеризує й антицінності. Ця модель має характерний дисбаланс між цінностями та антицінностями, так як останніх завжди набагато менше. Найбільшого поширення набула пірамідальна ієрархія. Наприклад, Платон сформував піраміду ідей, на вершині якої знаходилася ідея блага. Відомою є також піраміда потреб А. Маслоу, у якій потреби людини вибудовані у такому порядку (починаючи з нижніх сходинок): фізіологічні, потреби в безпеці, соціальні, потреби в повазі, потреби в самовираженні.

Цінності поділяють також на ті, що задовольняють буденні потреби людини, а також ті, що надають змісту її існуванню. Останні дозволяють людині отримати можливість трансцендентності, тобто виходу за межі свого буденного існування, піднесеності над ним. Таким чином, одні цінності пояснюють сутність потреб людини, а інші творять і відроджують людину в якості нової, духовно розвиненої особистості.

Умовно перший тип цінностей називають “нижчими”, а другий тип – “вищими” або “культурними”, або ж просто “самоцінностями”, оскільки щодо суб’єкта вони є самостійними, самодостатніми. Арістотель називав “вищими” цінностями те, що є цінним для людини як такої взагалі і відповідає її призначенню. Базуючись на тому, що людина – істота розумна і це відрізняє її від тварин чи рослин, він вважав, що “вищі” цінності для людини закладено в розумовій діяльності її душі, або, іншими словами, вони є безумовними, тобто абсолютними і універсальними.

Дослідники етичних цінностей розрізняють також критерії висоти цінностей. Зупинимось, зокрема, на критеріях, які запропонував М. Шелер:

1. Цінність тим вища, чим вона довговічніша, тобто чим менше вона схильна до дії часу;

2. Цінність тим вища, чим менше ціннісний характер носія зростає з його розширенням і знижується з його поділом. Це означає, що матеріальні цінності розділяють людей, які володіють ними, а духовні цінності об'єднують;

3. Якщо нижчі цінності ґрунтовані вищими, то в цій ціннісній залежності вкладена ознака висоти цінності;

4. Існує сутнісне відношення між висотою цінності та глибиною задоволення, яка супроводжує свідомість виконання цінності;

5. Рівень співвіднесеності цінності з певною чутливістю людини до цінностей (див.: [2, 297-298]).

Кожна людина вибудовує свою ієрархію цінностей за певними критеріями їх висоти. Ця індивідуальна ієрархія може змінюватися з часом, оскільки залежить від зміни світогляду, цілей життя та вподобань.

Людина може перебудувати ієрархічну систему цінностей відповідно до пріоритетів поточного моменту. “Нижчі” цінності можуть заміщувати “вищі”. Проте зречення від останніх заради власної користі демонструє моральну розбещеність, оскільки своєрідність “вищих” цінностей полягає в їх безумовній значимості. Натомість інтерес до “нижчих” цінностей закладений тільки в межах їх дотримання особистістю. Вирішальним є усвідомлення їх “висоти”, а не самоцінність. Будь-яка ціннісна свідомість, яка здійснює моральний вибір між пріоритетністю цінностей, має брати до уваги ієрархічну свідомість людини. Тому створення людиною особистої ієрархії цінностей є основою формування та розвитку особистості (див.: [3, 7]). Ця ієрархія утворює ціннісну орієнтацію свідомості людини, що забезпечує сформований рівень особистості, при цьому визначається напрям її поведінки, трудової та розумової діяльності.

Основною ж проблемою для людини є те, що під час вибору цінностей вона може поставити на найвищу ланку тільки одну з можливих цінностей, особливо в екстремальних ситуаціях. Це пов'язано з питанням пріоритетності тієї чи іншої цінності і є функцією ієрархічної свідомості. Специфіку вибору цінностей можна виразити через такі критерії:

1) розуміння людиною приналежності цінності до ієрархії цінностей, через людський фактор, бо цінність для однієї людини не обов'язково є цінністю для іншої;

- 2) пріоритетності цінностей людини над суспільними;
- 3) залежності цінностей від конкретно-історичної ситуації, панування певної національної, економічної і релігійної культури [1, 203].

Отже, свідомо створюючи ієрархію цінностей, кожна людина вибудовує пріоритетну для неї шкалу цінностей, яка характеризує зміну її поведінки, смаків, уподобань, способу, змісту та поглядів на життя. У цій ієрархії на найвищих сходинках будуть знаходитись життя людини та “вищі” цінності, бо це основа духовного розвитку особистості та суспільства в цілому.

Список використаних джерел

1. Бліхар В.С. Ієрархія цінностей як життєво значима засада формування особистості [Електронний ресурс] / В. С. Бліхар // Військово-науковий вісник. – 2010. – Вип. 13. – С. 198-207. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vnv_2010_13_17.pdf
2. Гартман Н. Этика / Николай Гартман. – 3-е изд. – М. : Владимир Даль, 2002. – 712 с.
3. Шайгородський Ю. Суспільна мораль як система цінностей [Електронний ресурс] / Ю. Шайгородський // Правові засади захисту особистісних цінностей та суспільної моралі : зб. нормат. актів України / уклад. : Ю. Ж. Шайгородський, К. П. Меркотан. – К. : Укр. центр політ. менеджменту, 2007. – С. 5-20. – Режим доступу : <http://www.politik.org.ua/vid/bookscontent.php3?b=20&c=405>.

Наук. кер. – Опанасюк В. В., *канд. політ. наук, доц.*

ІНЖЕНЕРНА ЕТИКА: ПОТРЕБИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Тисячник О. В., *студ. гр. МТ-21*

Двадцять перше століття характеризується підвищеною увагою до проблеми професіоналізму та компетентності сучасного інженера, що пов'язано з розумінням його впливу на людину та соціумом. “Реальні механізми суспільної думки, які мали б змогу впливати на конкретні етапи проектування та використання технічних систем, ще